

Onderwerp

Adviezen inwonersberaad 'Schone Stad'

Programma Openbare ruimte
Portefeuillehouder J.T.J.L.A. Broeren, H.M.F. Bruls

Collegebesluit 13 januari 2026
Behandeldatum Raad 11 maart 2026
Status Openbaar

Samenvatting

Het inwonersberaad Schone Stad is georganiseerd, onder de voorwaarde dat adviezen in principe worden uitgevoerd als ze uitvoerbaar, betaalbaar, juridisch correct en breed gedragen zijn. Ongeveer 95 inwoners stelden, in vijf bijeenkomsten, 31 adviezen op, waarbij niet alleen inhoudelijke voorstellen werden gedaan, maar door de intensieve samenwerking ook de betrokkenheid en het gemeenschapsgevoel werden versterkt. Het college heeft deze adviezen beoordeeld op uitvoerbaarheid, betaalbaarheid, juridische correctheid en draagvlak. Bij dit raadsvoorstel ontvangt u het adviesrapport en de reactie van het college.

Voorstel

1. De volgende adviezen van het inwonersberaad 'Schone Stad' op te volgen conform de bestuurlijke reactie:
 - Data-analyse van meldingen (advies 1.3);
 - Beter samenwerking tussen gemeente en overkoepelende organisaties over afval rond flats en wooncomplexen (advies 1.4);
 - Meer gratis openbare toiletruimtes (advies 2.2);
 - Vervuiling: Advies bewustwording (advies 2.5);
 - Aanpak van zwerfafval: Eerst inzicht, dan actie! (advies 3.1);
 - Ruimte aanbieden voor legale streetart (advies 4.1).
2. De volgende adviezen van het inwonersberaad 'Schone Stad' deels over te nemen conform de bestuurlijke reactie:
 - Communicatie rondom verhuizing (advies 1.5);
 - Schone stad samen met het inwonersberaad (advies 1.6);
 - Vervuiling door vroegtijdig en onjuist aanbieden van vuilniszakken (advies 2.1);
 - Functionele en aantrekkelijke afvalbakken (advies 3.5).
3. De volgende adviezen van het inwonersberaad 'Schone Stad' eerst verder uit te werken conform de bestuurlijke reactie, waarna financiële dekking wordt gezocht:
 - Met inwoners inrichten/onderhouden van afvalplekken en hotspots (advies 1.1);
 - Mobiele milieustraat 'Rolle Bolle Gijs' (advies 1.2);
 - Educatie tegen zwerfafval: jong geleerd, schoon gedaan (advies 3.3);
 - Van vieze grijze kastjes naar kunst en educatie (advies 4.5);
 - Prioriteit bij functie-belemmerende beplakking, bekladding of aanstootgevende teksten (advies 4.6);
4. Het volgende advies van het inwonersberaad 'Schone Stad' niet over te nemen conform de bestuurlijke reactie:

- Onkruid & Verwildering (advies 5.1).
- 5. € 95.000 uit het amendement *‘Poen voor proper. Aftikken tegen afval’* bij de tweede voortgangsmonitor 2025 in te zetten voor het uitvoeren van het voorstel bij de adviezen: 1.1, 1.4, 2.2, 3.1, 3.3 en 3.5.

Aanleiding

Op 16 april 2025 besloot de gemeenteraad om een inwonersberaad Schone Stad te organiseren. Op 18 juni 2025 is door de gemeenteraad commitment uitgesproken dat de resultaten in principe worden uitgevoerd, mits deze uitvoerbaar, betaalbaar, juridisch correct en gedragen zijn. Het inwonersberaad kon ervoor kiezen om aanbevelingen te doen die niet (geheel) binnen de kaders passen. Die betreffende adviezen kunnen door de gemeenteraad worden afgewezen.

Van 9 september t/m 12 december 2025 heeft het inwonersberaad plaatsgevonden. Met veel enthousiasme hebben ongeveer 95 deelnemers in 5 bijeenkomsten 31 adviezen opgesteld voor de gemeente. De opkomst en daarmee de betrokkenheid van de deelnemers bleef bij alle bijeenkomsten onverminderd hoog.

In het voorwoord van het adviesrapport komt de waarde van het inwonersberaad goed naar voren. Niet alleen de inhoudelijke adviezen zijn van groot belang, ook is er saamhorigheid, betrokkenheid en gemeenschapsgevoel tijdens de bijeenkomsten ontstaan tussen de deelnemers. Dit toont aan dat het proces niet alleen bijdraagt aan betere oplossingen voor een schone stad, maar ook aan de versterking van de sociale verbinding tussen inwoners.

Inmiddels heeft het inwonersberaad het adviesrapport opgeleverd aan de gemeente en het college heeft dit rapport getoetst aan de afgesproken kaders namelijk:

- Uitvoerbaar: de adviezen moeten praktisch uitvoerbaar zijn. Dit betekent dat de adviezen vallen binnen de gemeentelijke bevoegdheden en technische mogelijkheden;
- Betaalbaar: de adviezen moeten financieel haalbaar zijn.
- Juridisch correct: de adviezen moeten juridisch verantwoord zijn en moeten voldoen aan de geldende (lokale) wet- en regelgeving.
- Gedragen: de adviezen moeten breed draagvlak hebben. Het inwonersberaad heeft zelf bepaald dat een advies wordt aangenomen wanneer ten minste 60% van de stemmen wordt behaald. Deze positieve stemverhouding was er bij 16 van de 31 adviezen en hiermee voldoen ze aan het criterium van een breed draagvlak.

Bij dit raadsvoorstel ontvangt u het adviesrapport van het inwonersberaad Schone Stad en daarnaast de toetsing in de vorm van de bestuurlijke reactie van het college op de adviezen.

Voor het jaar 2026 heeft de gemeenteraad op 17 december 2025, via het amendement *‘Poen voor proper. Aftikken tegen afval’* bij de tweede voortgangsmonitor 2025, een aanvullend budget van € 150.000 beschikbaar gesteld om in 2026 invulling te kunnen geven aan de adviezen die voortkomen uit het inwonersberaad Schone Stad.

Relevante besluitgeschiedenis

In het coalitieakkoord is afgesproken een inwonersberaad te organiseren. Op 22 januari 2025 is in een gesprek tussen college- en raadsleden gesproken over een

conceptvraagstelling voor het inwonersberaad. Tijdens dit gesprek werd afgesproken om een aantal thema's te onderzoeken op haalbaarheid.

Op 16 april 2025 stelde de gemeenteraad het onderwerp voor het inwonersberaad vast. Met het [amendement "Duidelijkheid over koers en inwonersberaad afval"](#) is de concrete vraagstelling vastgesteld:

"Wat moet Nijmegen met en voor de Nijmegenaren doen, om te zorgen voor een schonere stad en natuur, en hoe vergroten we de betrokkenheid van de Nijmegenaren daarbij."

Op 18 juni 2025 stelde de gemeenteraad het [raadsvoorstel "Randvoorwaarden inwonersberaad schone stad"](#). Hiermee besloot hij:

1. *De scope van het inwonersberaad te beperken tot afval en reiniging van de fysieke openbare ruimte, niet zijnde bodem of lucht.*
2. *De uitgangspunten voor het inwonersberaad: commitment en mandaat, onafhankelijkheid en eigenaarschap, open dialoog, informatie, tijd, veiligheid, legitimiteit, transparantie, privacy.*
3. *De toetsingskaders voor het inwonersberaad: uitvoerbaarheid, betaalbaarheid, juridisch correct, gedragen advies*

Beoogde impact: wijziging kaders

Met dit voorstel geven we invulling aan onderstaande doelen uit de stadsbegroting (doelenboom).

Programma Openbare Ruimte:

- We zorgen voor een schone omgeving die bijdraagt aan de leefbaarheid van onze inwoners en bezoekers. Dit doel hoort bij de ambitie: We hebben een groene, gezonde en vitale omgeving om in te wonen, te werken en te recreëren.

Programma Bereikbaarheid:

- We hebben zo min mogelijk vuil en rommel op straat om Nijmegen bereikbaar te houden. Dit doel hoort bij de ambitie: We zijn en blijven een stad die veilig bereikbaar en leefbaar is voor bewoners, bedrijven en bezoekers.

Programma Bestuur en Organisatie:

- We zorgen dat de Nijmegenaar gebruik kan maken van zijn of haar democratische rechten. Dit doel hoort bij de ambitie: We zetten de Nijmegenaar centraal in onze dienstverlening.

Ook sluit het inwonersberaad aan bij plannen uit het coalitieakkoord:

- In gesprek met de stad:
 - We hebben oog voor de door ons moeilijk te bereiken doelgroepen. Daarom besteden we aandacht aan hoe we het gesprek organiseren. We nodigen inwoners vaker uit via een steekproef uit de gemeentelijke basisadministratie om zo te komen tot een afgewogen vertegenwoordiging.
 - We zetten inwonersberaad in op een aantal relevante, urgente en afgebakende thema's. Inwoners worden geselecteerd door representatieve loting en kunnen deelnemen op eigen initiatief.

- We zoeken ook naar andere vormen zoals inzet van games, visualisaties of simulaties. Zodat we tegemoetkomen aan verschillende voorkeuren en verschillende stijlen en zo meer diversiteit krijgen in de inwoners.

Argumenten

1.1 Deze adviezen hebben een breed draagvlak binnen het inwonersberaad

Het inwonersberaad heeft in gezamenlijkheid bepaald bij welke stemverhouding een advies wordt aangenomen. Een advies geldt als gedragen indien ten minste 60% van de deelnemers instemt. Alle in het adviesrapport opgenomen adviezen voldoen aan deze norm.

1.2 Deze (deel) adviezen zijn uitvoerbaar, betaalbaar en juridisch correct;

In de bestuurlijke reactie wordt de toetsing van de adviezen aan deze afgesproken kaders uiteengezet. Per (deel)advies is aangegeven of het wordt overgenomen.

2.1 Een deel van deze adviezen zijn uitvoerbaar, betaalbaar, juridisch correct

Delen van de adviezen 1.5, 1.6, 2.1 en 3.5 zijn niet uitvoerbaar, financieel haalbaar of juridisch houdbaar en daarom wordt geadviseerd alleen de delen van de adviezen over te nemen die wel aan de afgesproken kaders voldoen.

3.1 Er is een nadere uitwerking op de adviezen nodig om de haalbaarheid en effectiviteit te kunnen toetsen

De adviezen bevatten goede ideeën en ambitie, maar vragen verdere concretisering op gebied van uitvoering, capaciteit en kosten. Door ze eerst uit te werken ontstaat mogelijk een uitvoerbaar plan dat realistisch en effectief kan worden uitgevoerd.

4.1 Dit advies valt buiten de scope van het inwonersberaad

Het advies valt niet binnen de opgave waarvoor het inwonersberaad is ingesteld, het gaat namelijk over strategisch groenbeheer en ecologisch onderhoud, wat onderdeel is van bestaand gemeentelijk beleid en beheer. De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om dit advies naast zich neer te kunnen leggen. De kaders voor onderhoud en beplanting zijn al vastgelegd in diverse nota's die in samenwerking met bewoners zijn opgesteld, zoals bijvoorbeeld de Biodiversiteitsagenda, de Omgevingsvisie, de Nota Maaibeheer, de Nota Poelen en de Nota Beplantingen. Deze nota's regelen de uitgangspunten voor ecologisch en duurzaam beheer van de stad.

5.1 De gemeenteraad heeft via een amendement een extra budget van € 150.000 beschikbaar gesteld om invulling te kunnen geven aan de adviezen

Het voorstel om € 95.000 van het amendement in te zetten voor deze adviezen is omdat deze op korte termijn (0–1 jaar) haalbaar en realistisch zijn. De eerste globale raming is op dit moment € 95.000 maar de daadwerkelijke kosten zijn pas bekend na de verschillende offerte trajecten.

Kanttekeningen

5.1. Het benodigde uitvoeringsbudget werken we verder uit.

De gemeenteraad heeft met het amendement extra middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een aantal adviezen uit het inwonersberaad. Dit budget dekt echter niet alle adviezen. Voor een deel van de adviezen is eerst een nadere (financiële) uitwerking nodig. Pas daarna kan een realistische inschatting worden gemaakt van de benodigde middelen.

5.2 Het is niet zeker of we tijdig en voldoende uitvoeringscapaciteit beschikbaar hebben.

Naast financiële middelen is ook daadwerkelijke uitvoeringscapaciteit nodig, zowel ambtelijk als bij de uitvoeringsorganisatie(s) zoals Dar. Hiervoor moeten mensen geworven worden en zijn we afhankelijk van een krappe arbeidsmarkt.

Dit kan onzekerheid veroorzaken in de (planning van) de uitvoering, omdat de benodigde capaciteit niet kan worden gegarandeerd.

Fatale termijn

In verband met de voortgang op de uitvoering van het inwonersberaad is besluitvorming voor de verkiezingen gewenst.

Gesprek met de stad

Het inwonersberaad is één van de instrumenten, zoals genoemd in het coalitieakkoord 2022 – 2026, waarmee het bestuur in gesprek gaat met de Nijmeegse inwoners.

Financiën

In de bestuurlijke reactie is gekeken naar de financiële haalbaarheid van de adviezen. Bij de beoordeling van de financiële haalbaarheid is gekeken of de maatregelen passen binnen de bestaande stadsbegroting.

Voor vrijwel alle adviezen van het inwonersberaad geldt dat het huidige uitvoeringsbudget en ambtelijke capaciteit onvoldoende is. Voor de adviezen die voldoen aan de criteria (uitvoerbaar, betaalbaar en juridisch correct) betekent dit dat aanvullend budget beschikbaar moet worden gesteld of dat bestaande middelen en capaciteit anders moeten worden geprioriteerd.

Voor het jaar 2026 heeft de gemeenteraad op 17 december 2025, via het amendement 'Poen voor proper. Aftikken tegen afval' bij de tweede voortgangsmonitor 2025, een aanvullend budget van € 150.000 beschikbaar gesteld om in 2026 invulling te kunnen geven aan de adviezen die voortkomen uit het inwonersberaad Schone Stad. Via dit raadsvoorstel wordt voorgesteld hoe we deze middelen willen gaan inzetten om de voorgestelde adviezen uit te kunnen voeren.

In onderstaande tabel is een specificatie opgenomen van de geraamde benodigde inzet van de financiële middelen en de benodigde ambtelijke capaciteit uit dit voorstel.

Advies inwonersberaad	Onderwerp	Geschatte kosten excl. ambtelijke uren	Geschatte ambtelijke uren
1.1	Met inwoners inrichten/onderhouden van afvalplekken en hotspots	€ 20.000	200 uur
1.4	Beter samenwerking tussen gemeente en overkoepelende organisaties over afval rond flats en wooncomplexen	€ 10.000	100 uur
2.2	Meer gratis openbare toiletruimtes	€ 25.000	200 uur

Raadsvoorstel

3.1	Aanpak van zwerfafval: Eerst inzicht, dan actie!	€ 20.000	200 uur
3.3	Educatie tegen zwerfafval: jong geleerd, schoon gedaan;	€ 10.000	250 uur
3.5	Functionele en aantrekkelijke afvalbakken	€ 10.000	150 uur
1.3, 2.5, 4.1,	Voorstel 3	PM	300 uur
1.5, 1.6, 2.1	Voorstel 4	PM	300 uur
1.2, 4.5, 4.6	Voorstel 5	PM	PM
		€ 95.000	1500 uur

Voor de inzet van de ambtelijke uren en de overige adviezen geldt dat, na een goede uitwerking en zo nodig, extra (structurele) middelen via de P&C cyclus in de stadsbegroting 2027 worden aangevraagd.

Vervolg

Na besluitvorming van de gemeenteraad zal het college de uitwerking en de uitvoering van de verschillende adviezen oppakken.

Jaarlijks zal de voortgang via de P&C cyclus aan de gemeenteraad worden verantwoord.

We evalueren in 2026 het inwonersberaad. We hanteren hiervoor het evaluatiekader wat door het ministerie van BZK en de VNG is opgesteld. In de evaluatie kijken we terug naar de drie fasen van het beraad: de voorbereiding met de loting, de uitvoering en de opvolging met daarin de bestuurlijke behandeling van de adviezen. Voor de inhoud maken we onder andere gebruik van de evaluaties die van elke dag van het beraad zijn gehouden en van een algemene enquête die op de laatste dag van het beraad is afgenomen. Daarnaast volgen er nog reflectiegesprekken met betrokken bestuurders, beleidsambtenaren, deelnemers en participatieprofessionals.

De evaluatie wordt voor de zomer (2026) met een voorstel voor verdere inzet van het instrument naar de gemeenteraad verzonden.

Bijlagen

1. Adviesrapport inwonersberaad 'Schone Stad'
2. Bestuurlijke reactie van het college